

Plan wynikowy z wymaganiami edukacyjnymi przedmiotu uzupełniającego zajęcia artystyczne (teatralno-aktorskie) w zakresie podstawowym dla szkół ponadgimnazjalnych

Struktura planu wynikowego została dostosowana do układu treści podręcznikowych, ale jest tylko propozycją, którą można powielać lub modyfikować w zależności od potrzeb.

Temat (rozumiany jako lekcja)	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
Dział 1. Teatr zawodowy - instytucjonalny					
1.1. Kto jest kim w teatrze?	Uczeń: - potrafi wskazać pole semantyczne pojęcia teatr - zna pojęcia: teatr instytucjonalny, zawodowy - potrafi wskazać teatry instytucjonalne, zawodowe w swojej okolicy - wylicza zawody teatralne: reżyser, scenograf, kostiumograf, kompozytor, charakteryzator, aktor, asystent reżysera, inspicjent, sufler, rekwizytor, garderobiany, akustyk - wylicza pracownie teatralne	Uczeń: - wskazuje różnice między dramatopisarzem a dramaturgiem - opisuje pojęcia: scenografia, dekoracje, przestrzeń sceniczna, kostium, rekwizyt, charakteryzacja - podaje tytuły czasopism zajmujących się problematyką teatru, dramaturgii - wymienia nazwiska znanych, współczesnych reżyserów; znajduje w dostępnych źródłach, jakie spektakle wyreżyserowali	Uczeń: - określa konieczne warunki istnienia teatru - opisuje działalność teatru zawodowego - porównuje teatry zawodowe w swojej okolicy	Uczeń: - analizuje różne zawody teatralne; omawia ich wpływ na kształtowanie przedstawienia - wie, kim jest dyrektor teatru i jaka jest jego rola - podaje nazwiska dyrektorów teatrów, w których bywa	Uczeń: - przygotowuje krótką prezentację wybranego tytułu czasopisma zajmującego się tematyką teatralną (omawia zakres podejmowanych tematów, stałe działy, gatunki wypowiedzi, określa adresata)

	- podaje tytuły znanych mu dramatów - wymienia nazwiska cenionych i podziwianych przez siebie aktorów; - podaje tytuły spektakli lub filmów z ich udziałem				
1.2. Za kulisami – czyli miejsca w teatrze.	Uczeń: - wie, kiedy obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Teatru - wie, na czym polega koordynacja pracy artystycznej w teatrze - odnajduje w Internecie potrzebne informacje na temat wybranych teatrów	Uczeń: - rozpoznaje i charakteryzuje miejsca teatralne - objaśnia termin scena pudełkowa	Uczeń: - określa funkcje miejsc teatralnych - omawia inne sposoby organizacji przestrzeni scenicznej (np. scena environmentalna)	Uczeń: - pisze krótkie objaśnienia miejsc teatralnych, tak by miały postać słownikową	Uczeń: - wykrywa zależności między ukształtowaniem przestrzeni scenicznej a sposobem odbioru dzieła teatralnego przez widza (widz jako świadek, sędzia, podglądacz, współuczestnik, przechodzień)
1.3. Jak powstaje spektakl teatralny?	Uczeń: - zna pojęcia: repertuar, plakat, afisz teatralny - zna specyfikę codziennej pracy teatru - wyszukuje w Internecie trailer do dowolnego spektaklu	Uczeń: - definiuje, czym jest próba stolikowa, analityczna, sceniczna, generalna, premiera, prapremiera - wskazuje różnice między afiszem a plakatem teatralnym - wyjaśnia, co bardziej promuje przedstawienie afisz czy plakat teatralny	Uczeń: - opisuje i ocenia proces powstawania spektaklu teatralnego	Uczeń: - omawia, na czym polega reżyserska lektura dramatu	Uczeń: - projektuje afisz, plakat teatralny

Dział 2. Teatr niezależny i amatorski					
2.1. Awangardowy, eksperymentalny, laboratoryjny, studyjny... – o teatrze niezależnym.	Uczeń: - wskazuje pole semantyczne pojęcia teatr niezależny - wymienia znane mu teatry niezależne i tytuły przygotowanych przez nie spektakli - wymienia znane mu festiwale teatralne - wie, jakie teatry prezentują na nich swoje spektakle - wymienia tytuły mitów, wskazując kraj ich pochodzenia	Uczeń: - opisuje źródła teatru niezależnego - wyjaśnia, istotę działania teatrów komercyjnych	Uczeń: - omawia spektakl, który zrobił na nim największe wrażenie - wyjaśnia, do jakiego typu teatru można go zaliczyć i dlaczego - określa swoimi słowami, na czym polega teatr zaangażowany politycznie	Uczeń: - porównuje elementy kultury ludowej, będące inspiracją dla teatrów - klasyfikuje środki wyrazu artystycznego, które mogą zostać użyte w spektaklu plenerowym, a na które nie ma miejsca w zamkniętej przestrzeni - porównuje tradycyjne rodzaje pieśni	Uczeń - charakteryzuje znanych mu przedstawicieli dadaizmu i surrealizmu w teatrze
2.2. Teatr amatorski.	Uczeń: - definiuje hasło teatr amatorski - wylicza wydarzenia szkolne, którym mogą towarzyszyć przedstawienia - wymienia imprezy organizowane przez TKT	Uczeń: - przedstawia, krótki rys historyczny teatru szkolnego w Polsce - wyjaśnia amatorską ideę teatru szkolnego - wyjaśnia, jakim szkolnym wydarzeniom mogą towarzyszyć przedstawienia	Uczeń: - odróżnia teatr zawodowy od teatru amatorskiego	Uczeń: - określa rolę Towarzystwa Kultury Teatralnej	Uczeń: - ocenia rolę teatrów amatorskich w propagowaniu ruchu teatralnego w Polsce
Dział III. Narzędzia w aktorstwie					
3.1. Fundamenty pracy aktora.	Uczeń: - wymienia fundamenty pracy aktora (narzędzia jego pracy) - wymienia cele i zadania zachowań	Uczeń: - wyjaśnia na czym polega trud pracy aktora - opisuje istotę treningu aktorskiego	Uczeń: - rozumie, że praca aktora jest niewymierna (talent nie zawsze prowadzi do sukcesu), porównuje ją z innymi	Uczeń: - rozwija umiejętności aktorskie	Uczeń: - analizuje cele i zadania zachowań aktorskich

	aktorskich		zawodami artystycznymi		
3.2. Skupienie i koncentracja w pracy aktora.	Uczeń: - rozumie, że aktor jest na scenie po coś - wymienia sposoby skupienia się	Uczeń: - omawia cele działań i zachowań aktorskich - omawia rolę wewnętrznego skupienia i kontroli - ćwiczy umiejętność skupiania się, wyciszenia, kierowania uwagi, koordynacji ruchowej	Uczeń: - proponuje sposoby skupienia się	Uczeń: - odkrywa wewnętrzne motywy działania aktora	Uczeń: - analizuje cele i zadania zachowań aktorskich
3.3. Obserwacja jako istotny element warsztatu aktora.	Uczeń: - rozumie, że aktor jest na scenie po coś - podaje przykłady obserwowania i zapamiętywania	Uczeń: - omawia cele działań i zachowań aktorskich - omawia rolę umiejętności obserwacji i zapamiętywania - wyjaśnia, co to jest prawdopodobieństwo życiowe w działaniu aktora	Uczeń: - wybiera sposoby obserwacji i zapamiętywania	Uczeń: - odkrywa wewnętrzne motywy działania aktora	Uczeń: - analizuje cele i zadania zachowań aktorskich
3.4. O umiejętności aktywnego słuchania.	Uczeń: - poznaje typy słuchania - podaje przykłady sytuacji, w których nieuważne słuchanie doprowadziło do nieporozumienia	Uczeń: - wyjaśnia, czym jest dobre słuchanie - ilustruje dobre słuchanie przykładami z życia	Uczeń: - podnosi kompetencje aktywnego słuchania - stosuje zasady aktywnego słuchania w praktyce teatralnej	Uczeń: - wypracowuje własne narzędzia wspomagające aktywne słuchanie - skutecznie formułuje i dobiera argumenty w dyskusji	Uczeń: - analizuje komunikaty - kształtuje krytyczne myślenie i odbiór komunikatów
3.5. Jak rozbudzić wyobraźnię?	Uczeń: - definiuje wyobraźnię - wie, jak ogromne znaczenie w pracy	Uczeń: - wyjaśnia, na czym polega wyobraźnia wspomnieniowa	Uczeń: - rozbudza wyobraźnię poprzez twórcze doświadczanie ciała	Uczeń: - integruje uwagę sceniczną, pewność siebie, wrażliwość	Uczeń: - krytycznie ocenia swój dotychczasowy sposób postrzegania

	aktora ma wyobraźnia - rozwija uwagę sceniczną, pewność siebie, wrażliwość zmysłów, naiwność sceniczną, umiejętność obserwacji, umiejętność wyrażania emocji	i kreatywna		zmysłów, naiwność sceniczną, umiejętność obserwacji, umiejętność wyrażania emocji - trenuje swoją wyobraźnię poprzez projektowanie improwizacji/etiud teatralnych	rzeczywistości
3.6. Na czym polega przywoływanie emocji?	Uczeń: - wyróżnia podstawowe emocje: radość, smutek, gniew, strach, zdziwienie, oczekiwanie, akceptację, wstręt - zna mechanizmy wprowadzania się w dowolny stan emocjonalny	Uczeń: - omawia sposoby blokowania oraz negowania emocji - wyjaśnia, dlaczego czasem nie chcemy okazywać swoich emocji - rozwija umiejętność radzenia sobie z emocjami poprzez odpowiednie ćwiczenia	Uczeń: - klasyfikuje techniki walki ze stresem, treścią i innymi utrudniającymi działaniem emocjami	Uczeń: - przewiduje efekty wpływu emocji na działania sceniczne postaci - wnioskuje na podstawie zewnętrznych objawów, w jakim stanie emocjonalnym jest postać	Uczeń: - wykrywa i analizuje stan emocjonalny własny i kreowanej postaci scenicznej
3.7. Czym jest relaks w pracy aktora?	Uczeń: - wymienia metody relaksowania się w każdej sytuacji	Uczeń: - omawia wpływ stresu na pracę aktora	Uczeń: - wykonuje ćwiczenia relaksacyjne i rozluźniające	Uczeń: - udowadnia wpływ metod relaksacyjnych i rozluźniających na stan emocjonalny aktora i jego funkcjonowanie na scenie	Uczeń: - projektuje/proponuje ćwiczenia relaksacyjne i rozluźniające
Dział IV. Interpretacja tekstu, czyli jak przygotować monolog					
4.1. Tekst jest najważniejszy! Wybór tekstu.	Uczeń: - wylicza różne metody pracy z tekstem - wymienia elementy, aktorskiej interpretacji	Uczeń: - wyjaśnia, na czym polega kompilowanie tekstów - omawia etapy	Uczeń: - stosuje w praktyce metody pracy z tekstem (rozumie, że wybierany do scenicznej	Uczeń: - zadaje sobie podstawowe pytania związane z publiczną prezentacją tekstu	Uczeń: - wyraża siebie poprzez tekst (interpretuje go aktorsko)

	tekstu	przygotowania monologu	prezentacji tekst powinien: nie być zbyt długi, mieć sens, być różnorodny, być zamkniętą całością)		
4.2. Na początku było słowo, czyli analiza tekstu.	Uczeń: -wylicza elementy analizy tekstu - zna znaczenie słów, których używa	Uczeń: - czyta ze zrozumieniem cały utwór (zna jego całość)	Uczeń: - ustala okoliczności złożone (kim jest w tekście?, do kogo się zwraca?, gdzie jest?, kiedy jest?, co chce osiągnąć?, czego chce?, do czego dąży?, dlaczego tego chce?)	Uczeń: - zadaje sobie podstawowe pytania związane z publiczną prezentacją tekstu - dokonuje wyborów aktorskich dotyczących pragnień i motywacji postaci	Uczeń: - wyraża siebie poprzez tekst (interpretuje go aktorsko)
4.3. Czym jest dążenie do prawdy scenicznej?	Uczeń: - wymienia najważniejsze zadania, które musi wykonać, by wykreować postać sceniczną - poznaje monolog wewnętrzny postaci	Uczeń: - uściśla, co zagraża aktorowi na scenie i jak tego uniknąć	Uczeń: - mówi wybrany tekst trzykrotnie, za każdym razem ustalając inną jego „wartość” - omawia funkcję pauzy	Uczeń: - przekształca dialog w monolog	Uczeń: - wyraża swoje emocje i jest w tym konsekwentny
Dział V. Techniczne aspekty, czyli niech cię widzą i słyszą					
5.1. Sceniczne ABC.	Uczeń: - potrafi prawidłowo poruszać się na scenie - potrafi „łapać światło”	Uczeń: - pracuje nad świadomością ruchu ciała w przestrzeni, jego plastycznością - wyjaśnia rolę światła w budowaniu dynamiki i nastroju spektaklu	Uczeń: - kształtuje sprawność rozumianą jako gotowość ciała do wyrażania myśli i emocji - współdziała z partnerem, reaguje na impulsy od partnera lub z wyobraźni - eliminuje szczególnie rażące błędy w „byciu”	Uczeń: - ustawia się względem światła w taki sposób, by wydobyć odpowiedni walor	Uczeń: - syntezuje sceniczne ABC w konkretnych sytuacjach teatralnych

			na scenie: nie wynikające z konkretnej potrzeby mówienie „tyłem do widza”, zasłanianie wygłaszającego kwestię partnera, brak koordynacji słowa z gestem i mimiką, nadmierną sztuczną ruchliwość bądź krzykliwość, nieumiejętność scenicznego słuchania (niereagowanie mimiką na wypowiedź partnera)		
5.2. Materia sceniczna, czyli kostium, rekwizyty i scenografia.	Uczeń: - definiuje pojęcie oprawy scenicznej - interpretuje znaczenia przedmiotów (rekwizytów) umieszczonych w przestrzeni scenicznej	Uczeń: - odróżnia scenografię naturalistyczną o charakterze iluzyjnym od symbolicznej, posiadającej nadbudowane znaczenie	Uczeń: - pracuje z rekwizytem i wykorzystuje go w improwizacji choreograficznej	Uczeń: - podejmuje zadania aktorskie wymagające kreatywności i wyobraźni	Uczeń: - projektuje kostium dla wybranej postaci scenicznej
5.3. Dykcja, czyli sztuka pięknego mówienia.	Uczeń: - wylicza odmiany wymowy polskiej - poprawnie posługuje się aparatem mowy - potrafi współpracować z innymi	Uczeń: - opisuje najczęstsze błędy w wymowie, akcentowaniu itp. - umie czytać sztukę i scenariusz - wykorzystuje informacje z innych dziedzin	Uczeń: - stosuje zasady wymowy scenicznej w praktyce - poprawnie recytuje z uwzględnieniem intonacji, poprawnego akcentowania, dykcji - ćwiczy poprawność fonacyjną	Uczeń: - umiejętnie wykorzystuje możliwości własnego głosu	Uczeń: - wydobywa naturalność brzmienia w recytowaniu i głośnym czytaniu

			i artykulacyjną		
Dział VI. Występ					
6.1. Czas na scenę! Przed występem i po nim.	Uczeń: - wymienia najważniejsze aspekty dotyczące występu - wylicza spis rzeczy, które musi skontrolować, zanim wyjdzie na scenę	Uczeń: - udziela wskazówek, jak pozbyć się tremy - podaje sposoby na ratowanie zanikającego głosu	Uczeń: - stosuje w praktyce znane mu sposoby relaksacji i rozluźniania - w różnych sytuacjach próbuje wygłosić przygotowany wcześniej tekst	Uczeń: - przewiduje konsekwencje niewłaściwego przygotowania się do występu - zauważa szczególnie rażące elementy w scenicznej prezentacji koleżanek/kolegów z grupy	Uczeń: - integruje wiedzę i umiejętności potrzebne do właściwego przygotowania się do występu scenicznego - prezentuje swoje możliwości aktorskie publicznie - krytycznie ocenia swój występ (dostrzega jego zalety i wady)
Dział VII. Gdy marzy ci się aktorstwo					
7.1. Instytucje kształcące aktorów.	Uczeń: - wymienia uczelnie wyższe, na których można studiować aktorstwo - wie, że aktorstwa można się uczyć w studiach policealnych przy teatrach oraz w prywatnych studiach i na kursach aktorstwa - omawia plan dnia adeptów aktorstwa - wie, kim byli patroni wyższych uczelni teatralnych w Polsce	Uczeń: - omawia strukturę organizacyjną uczelni wyższych, na których można studiować aktorstwo - opisuje plan dnia adeptów aktorstwa - korzysta ze stron internetowych uczelni teatralnych	Uczeń: - charakteryzuje instytucje kształcące aktorów	Uczeń: - prezentuje w dowolnej formie sylwetki patronów uczelni teatralnych w Polsce	Uczeń: - wnioskuje, jaką rolę pełnią uczelnie teatralne
7.2. Chwila prawdy, czyli jak przygotować się do egzaminu do	Uczeń: - zna terminy i etapy egzaminu	Uczeń: - wylicza, co należy przygotować na część	Uczeń: - wybiera określoną w wymaganiach	Uczeń: - obala mity dotyczące egzaminów do szkół	Uczeń: - prezentuje przed komisją egzaminacyjną

szkoły teatralnej.		praktyczną egzaminu - opisuje zagadnienia, które należy opanować na część teoretyczną egzaminu - ma świadomość, że od kandydatów wymaga się doskonałej sprawności fizycznej - wie, jak należy się ubrać na poszczególne etapy egzaminu	rekrutacyjnych liczbę utworów (fragmentów wierszy, prozy i piosenek)	teatralnych - korzysta z książek pomocniczych - zna wybrane teksty na pamięć	szeroki wachlarz swoich możliwości
7.3. Inne drogi do aktorstwa.	Uczeń: - wymienia alternatywne drogi do zajmowania się teatrem - rozumie istotę działalności agencji aktorskich	Uczeń: - wyjaśnia, czym jest adeptura przy teatrze - opisuje, na czym polega egzamin eksternistyczny	Uczeń: - określa zakres i ocenia działalność agencji aktorskich	Uczeń: - bierze udział w konkursach recytatorskich, motywując się do wyszukania i przygotowania tekstu oraz sprawdzenia się na scenie	Uczeń: - analizuje i ocenia swoje predyspozycje do wykonywania profesji aktorskiej